

ข้อสังเกตของคณะกรรมการการเลือกตั้ง

พิจารณาร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง พ.ศ.

คณะกรรมการการเลือกตั้งได้พิจารณาร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง พ.ศ. แล้ว เห็นควรตั้งข้อสังเกต ดังนี้

๑. ในการดำเนินการสรรหากรรมการการเลือกตั้งจำนวนห้าคน ตามบทบัญญัติมาตรา ๑๒ วรรคหนึ่ง และการคัดเลือกกรรมการการเลือกตั้งจากที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกาจำนวนสองคน ตามบทบัญญัติมาตรา ๑๒ วรรคสอง ตลอดทั้งการคัดเลือกบุคคลเพื่อแต่งตั้งเป็นผู้ตรวจการเลือกตั้งที่จะทำหน้าที่ตรวจสอบการเลือกตั้งในแต่ละจังหวัด จังหวัดละไม่น้อยกว่าห้าคนแต่ไม่เกินแปดคน ตามบทบัญญัติมาตรา ๒๙ วรรคหนึ่ง แห่งร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญฉบับนี้ นั้น ควรจะต้องคำนึงถึงสิทธิของหญิงชายตามที่มีการบัญญัติไว้ในบทบัญญัติมาตรา ๒๗ วรรคสอง ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ ซึ่งหากมีการละเลยเรื่องสิทธิดังกล่าวในกระบวนการสรรหาหรือคัดเลือกแล้ว อาจเป็นเหตุให้ผู้ที่ไม่เห็นว่าตนเองเสียสิทธิยกบทบัญญัติมาตรา ๒๕ วรรคสาม ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ เพื่อใช้สิทธิทางศาลหรือยกขึ้นเป็นข้อต่อสู้คดีในศาลได้

๒. เนื่องจากในการหาเสียงเลือกตั้งไม่ว่าจะเป็นการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น มักมีข้อโต้แย้งเปรียบเปรยเกิดความไม่เท่าเทียมกันขึ้นอยู่กับโอกาส โดยเฉพาะการจัดทำและปิดป้ายโฆษณาหาเสียงของพรรคการเมือง ผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร หรือสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น ดังนั้น จึงสมควรที่จะมีการกำหนดหลักเกณฑ์หรือมาตรการขึ้นมาเพื่อให้คณะกรรมการการเลือกตั้งสามารถเข้าไปควบคุมดูแลได้ อาทิ การควบคุมขนาด จุดตั้งป้าย หรือจำนวนที่ปิดป้ายโฆษณาหาเสียง เป็นต้น ทั้งนี้ อาจพิจารณาศึกษาและบัญญัติไว้ในกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และกฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น เพื่อกำหนดเป็นกติกาให้เกิดความชัดเจนนำไปสู่การจัดการเลือกตั้งที่บริสุทธิ์ยุติธรรมต่อไป

๓. สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา หรือสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น ล้วนแล้วแต่เป็นผู้ที่ได้รับความไว้วางใจจากประชาชนในการเลือกตั้งเข้ามาเพื่อทำหน้าที่เป็นผู้แทนของประชาชน ดังนั้น การให้อำนาจกับพนักงานของสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง ซึ่งกำหนดให้เป็นพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจชั้นผู้ใหญ่ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา และให้มีอำนาจเช่นเดียวกับพนักงานสอบสวนตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา เพื่อสนับสนุนการทำหน้าที่ของคณะกรรมการการเลือกตั้งในการสืบสวน ไต่สวน หรือดำเนินคดีให้มีความรวดเร็ว ตามบทบัญญัติมาตรา ๔๒ แห่งร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญฉบับนี้ นั้น พนักงานที่ได้รับการแต่งตั้ง จึงถือเป็นจุดเริ่มต้นแห่งกระบวนการยุติธรรมที่สำคัญ ดังนั้น ในการคัดเลือกบุคคลนอกจากจะต้องพิจารณาจากผู้ที่มีความรู้ความสามารถทางกฎหมาย การสืบสวน การไต่สวน หรือการดำเนินคดีแล้ว จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องกำหนดไว้ในระเบียบ หลักเกณฑ์ หรือวิธีการคัดเลือกด้วยว่าจะต้องมีวุฒิการศึกษาในระดับใด มีประสบการณ์ในด้านใดบ้างเป็นระยะเวลาเท่าใด และต้องผ่านหลักสูตร

การอบรมที่มีความจำเป็นต่อการปฏิบัติหน้าที่อย่างไร เป็นต้น เพื่อเป็นมาตรฐานในการกำหนดตำแหน่งไปสู่ความเจริญก้าวหน้า และเป็นการสร้างความเชื่อมั่นหรือเป็นที่ยอมรับของประชาชนต่อไปด้วย

๔. การออกระเบียบเกี่ยวกับค่าใช้จ่ายในการเดินทาง ค่าที่พัก ค่าตอบแทน และค่าใช้จ่ายหรือการสงเคราะห์อื่นของผู้ตรวจการเลือกตั้ง โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติมาตรา ๓๑ นั้น เพื่อให้เป็นภาระด้านงบประมาณมากเกินไป คณะกรรมการการเลือกตั้งจึงต้องคำนึงถึงค่าตอบแทนที่เหมาะสมและควรให้ได้รับเฉพาะในระหว่างเวลาที่มีการดำเนินการเลือกตั้งตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๒๘ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญฉบับนี้เท่านั้น

๕. เพื่อประโยชน์แห่งการจัดส่วนได้เสีย เห็นสมควรกำหนดข้อห้ามมิให้กรรมการการเลือกตั้งดำรงตำแหน่งในพรรคการเมืองใดภายในสองปีนับแต่วันพ้นจากตำแหน่งไว้ในมาตรฐานทางจริยธรรมที่ศาลรัฐธรรมนูญและองค์กรอิสระจะร่วมกันกำหนดขึ้นตามบทบัญญัติมาตรา ๒๑๙ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ ด้วย

๖. รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๑๖๙ กำหนดให้คณะกรรมการการเลือกตั้งมีอำนาจในกรณีการปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการรัฐมนตรีในระหว่างที่อายุของสภาผู้แทนราษฎรสิ้นสุดลงหรือมีการยุบสภาผู้แทนราษฎร เช่น การให้ความเห็นกรณีการแต่งตั้งหรือโยกย้ายข้าราชการ ซึ่งมีตำแหน่งหรือเงินเดือนประจำหรือพนักงานของหน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ หรือกิจการที่รัฐถือหุ้นใหญ่ หรือให้บุคคลดังกล่าวพ้นจากการปฏิบัติหน้าที่หรือพ้นจากตำแหน่ง หรือให้ผู้อื่นมาปฏิบัติหน้าที่แทน การให้ความเห็นขอขบถกรณีการกระทำการอันมีผลเป็นการอนุมัติให้ใช้จ่ายงบประมาณสำรองจ่ายเพื่อกรณีฉุกเฉินหรือจำเป็นและการออกระเบียบเกี่ยวกับการใช้ทรัพยากรของรัฐหรือบุคลากรของรัฐเพื่อกระทำการใดอันอาจมีผลต่อการเลือกตั้ง เป็นต้น ซึ่งบทบัญญัติดังกล่าวมีความคล้ายคลึงกับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๑๘๑ และพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๑๐ (๖) ได้กำหนดให้คณะกรรมการการเลือกตั้งวางระเบียบในเรื่องนี้ไว้ด้วย ดังนั้น เพื่อให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องเกิดความชัดเจนในการปฏิบัติงานของคณะกรรมการการเลือกตั้ง จึงควรกำหนดให้คณะกรรมการการเลือกตั้งมีอำนาจวางระเบียบตามมาตรา ๑๖๙ (๔) ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยและกำหนดแนวทางในการให้ความเห็นขอขบถของคณะกรรมการการเลือกตั้ง ตามมาตรา ๑๖๙ (๒) และ (๓) ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยไว้ในร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญฉบับนี้ด้วย

๗. กรณีการกำหนดบทบัญญัติคุ้มครองการปฏิบัติงานของบุคคลในการเลือกตั้ง นั้น เห็นว่า ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง พ.ศ. ได้มีการกำหนดบทบัญญัติที่ให้อำนาจในการปฏิบัติงานของคณะกรรมการการเลือกตั้งและพนักงานของสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งอยู่หลายประการ เช่น กรณีคณะกรรมการการเลือกตั้งสามารถสั่งระงับการดำเนินการอันจะทำให้การเลือกตั้งมิได้เป็นไปโดยสุจริตหรือเที่ยงธรรม หรือเป็นไปโดยมิชอบด้วยกฎหมาย หรือสั่งระงับสิทธิสมัครรับเลือกตั้ง กรณีเลขาธิการคณะกรรมการการเลือกตั้งหรือพนักงานของสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งเป็นเจ้าพนักงานมีอำนาจในการสืบสวน สอบสวน หรือไต่สวน หรือดำเนินคดี และเป็นพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจชั้นผู้ใหญ่ ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา และให้มีอำนาจเช่นเดียวกับพนักงานสอบสวนตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา เป็นต้น ซึ่งการใช้อำนาจดังกล่าวเป็นเรื่องที่อาจกระทบต่อสิทธิของบุคคลที่อยู่ในการเลือกตั้งและก่อให้เกิด

ความไม่พอใจของบุคคลนั้นจนนำไปสู่การฟ้องร้องในคดีแพ่ง คดีอาญา และคดีปกครองขึ้นได้ มีผลทำให้การปฏิบัติงานของคณะกรรมการการเลือกตั้งและบุคลากรของสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งอาจขาดความเชื่อมั่นและกระทบต่อภาพลักษณ์ในสายตาบุคคลภายนอกขึ้นได้ เนื่องจากการฟ้องร้องเป็นคดีความในศาลเป็นจำนวนมาก ซึ่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๒๙ ได้มีการกำหนดบทคุ้มครองการปฏิบัติงานของบุคคลในการเลือกตั้ง เพื่อให้บุคคลที่ปฏิบัติงานตามที่กฎหมายบัญญัติ มีหลักประกันความสุจริตและได้รับความคุ้มครองตามกฎหมาย และการกำหนดบทคุ้มครองดังกล่าวเพื่อให้ผลกระทบการพิสูจน์ของบุคคลที่ฟ้องร้องให้บุคคลที่ฟ้องร้องเป็นผู้พิสูจน์หรือศาลอาจนำบทคุ้มครองดังกล่าวมาประกอบการพิจารณาวินิจฉัยคดีไม่รับฟ้อง ซึ่งจะเป็นการลดภาระของศาลในการดำเนินกระบวนการพิจารณาคดีได้

๘. โดยที่มาตรา ๕๒ (๒) และ (๕) กำหนดให้คณะกรรมการการเลือกตั้งมีอำนาจออกระเบียบว่าด้วยการกำหนดตำแหน่ง อัตราเงินเดือน เงินเพิ่มพิเศษสำหรับตำแหน่ง และค่าตอบแทนหรือสิทธิประโยชน์อื่น การจัดสวัสดิการหรือการสงเคราะห์อื่นซึ่งรวมถึงการจัดให้มีกองทุนสำรองเลี้ยงชีพ แก่เลขาธิการคณะกรรมการการเลือกตั้ง พนักงานและลูกจ้างของสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง และหลักเกณฑ์และเงื่อนไขการจ่ายเงินชดเชยในกรณีเลขาธิการคณะกรรมการการเลือกตั้งดำรงตำแหน่งครบวาระ ดังนั้น เพื่อเป็นหลักประกันให้การปฏิบัติหน้าที่ของเลขาธิการคณะกรรมการการเลือกตั้งตลอดจนพนักงานและลูกจ้างของสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งเป็นไปอย่างโปร่งใส ปราศจากการแสวงหาประโยชน์ส่วนตน ดังนั้น รัฐบาลจึงควรพิจารณาให้การสนับสนุนและจัดสรรงบประมาณเพื่อการนี้ให้เพียงพอตามที่คณะกรรมการการเลือกตั้งร้องขอ

๙. การจัดทำร่างระเบียบของคณะกรรมการการเลือกตั้งว่าด้วยผู้ตรวจการเลือกตั้งประจำจังหวัด พ.ศ. เรื่อง การสรรหาและแต่งตั้ง นั้น ควรต้องมีการพิจารณาจัดตั้งคณะกรรมการสรรหาซึ่งมาจากผู้แทนกลุ่มบุคคลทุกสาขาอาชีพและภาคประชาชน เพื่อให้ได้ผู้ตรวจการเลือกตั้งตามมาตรา ๒๙ แห่งร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญฉบับนี้ ซึ่งจะต้องเป็นผู้ที่มีความรับผิดชอบสูง มีความกล้าหาญในการปฏิบัติหน้าที่ และมีพฤติกรรมทางจริยธรรมเป็นตัวอย่างที่ดีทางสังคม

ถูกต้องตามมติของสภานิติบัญญัติแห่งชาติ

ร้อยตำรวจเอก หญิง

(วิริญญา ประสพสุข)

ผู้อำนวยการสำนักการประชุม

สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา

ปฏิบัติหน้าที่สำนักงานเลขาธิการสภานิติบัญญัติแห่งชาติ

ข้อสังเกตของคณะกรรมการวิสามัญ

พิจารณาร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง พ.ศ.
ตามมาตรา ๒๖๗ วรรคห้า ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย

คณะกรรมการวิสามัญพิจารณาร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง พ.ศ. ตามมาตรา ๒๖๗ วรรคห้า ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ได้พิจารณาร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง พ.ศ. แล้ว เห็นควรตั้งข้อสังเกต ดังนี้

ตามที่มาตรา ๒๖ วรรคหนึ่ง ของร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง พ.ศ. ฉบับที่สภานิติบัญญัติแห่งชาติลงมติเห็นชอบในวาระที่สาม ได้กำหนดว่า ในระหว่างการเลือกตั้ง ให้กรรมการการเลือกตั้งแต่ละคนมีหน้าที่และอำนาจในกรณีที่พบการกระทำหรือการงดเว้นการกระทำใดอันอาจเป็นเหตุให้การเลือกตั้งมิได้เป็นไปโดยสุจริตหรือเที่ยงธรรม หรือเป็นไปโดยมิชอบด้วยกฎหมาย ถ้าการนั้นเป็นการกระทำหรือการงดเว้นการกระทำของเจ้าหน้าที่ของรัฐ ให้กรรมการการเลือกตั้งแต่ละคนมีอำนาจสั่งให้ระงับ ยับยั้ง แก้ไขเปลี่ยนแปลง หรือสั่งให้กระทำการอย่างใดอย่างหนึ่งได้ตามที่เห็นสมควร โดยไม่มีอำนาจในการสั่งให้มีการยกเลิกการเลือกตั้งบางหน่วยเลือกตั้งหรือทุกหน่วยเลือกตั้งนั้น ในการที่จะพิจารณาว่าหน้าที่และอำนาจของกรรมการการเลือกตั้งแต่ละคนดังกล่าวจะมีมากน้อยเพียงใด คณะกรรมการวิสามัญมีข้อสังเกตว่า คณะกรรมการการเลือกตั้งจะต้องพิจารณาหน้าที่และอำนาจในบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย และพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ ประกอบกัน

ถูกต้องตามมติของสภานิติบัญญัติแห่งชาติ

ร้อยตำรวจเอก หลุย

(วิริยญา ประสพสุข)

ผู้อำนวยการสำนักงานการประชุม

สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา

ปฏิบัติหน้าที่สำนักงานเลขาธิการสภานิติบัญญัติแห่งชาติ